

HYDRO VIGELANDS BRUG AS
Vigeland Brugs veg 28 (JE)
4708 Vennesla

Oslo, 5. september 2023

Deres ref.:
Freddy Larsson

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/699
2023.0124.miljodir

Saksbehandler:
Eli Mathisen

Rapport etter tilsyn 11. august 2023 ved Hydro Vigeland's Brug

Denne rapporten omhandler forhold som ble avdekket under tilsyn hos HYDRO VIGELANDS BRUG AS (virksomhetsnummer: 971789182).

Rapporten består av følgende deler:

- Del 1: Resultatet av tilsynet
- Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse
- Del 3: Informasjon om tilsynet
- Del 4: Annen informasjon

Del 1: Resultatet av tilsynet

Denne delen gir en oversikt over resultatet av tilsynet og hva dere må gjøre til gitte frister. Nærmere beskrivelse er gitt i [del 2](#).

Miljødirektoratet avdekket avvik som dere må rette snarest

Miljødirektoratet avdekket følgende avvik under tilsynet:

- Avvik 1: Internkontrollsystemet til virksomheten har mangler
- Avvik 2: Virksomheten har ikke vurdert usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinnene i målingene av utslipp til luft
- Avvik 3: Det er mangler i håndteringen av farlig avfall i virksomheten
- Avvik 4: Virksomhetens tanklagring har enkelte mangler
- Avvik 5: Virksomheten har gravd i forurenset grunn uten å utarbeide tiltaksplan og oversende denne til Miljødirektoratet for behandling
- Avvik 6: Virksomheten har mangler i oppfølgingen av forbrenningsanlegget

Avvik er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

HYDRO VIGELANDS BRUG AS må snarest rette opp avvik. Dere må sende Miljødirektoratet en skriftlig tilbakemelding som viser hvordan avvik er rettet innen 16. oktober 2023.

Miljødirektoratet påpeker anmerkninger

Vi har følgende anmerkninger:

- Anmerkning 1: Virksomheten har ikke kartlagt diffuse utslipp til luft og vann
- Anmerkning 2: Rutine for oppfølging av teknisk utstyr kan med fordel beskrives bedre i internkontrollsystemet

Anmerkning er et forhold som vi mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke er manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Dere må betale gebyr

HYDRO VIGELANDS BRUG AS må betale et gebyr på 37 400 kr for tilsynet.

Vi ber om tilbakemelding fra dere på epost

Vi ber om at dere sender all skriftlig tilbakemelding til post@miljodir.no ved Eli Mathisen. Merk svaret med saksnummer 2022/699 og tilsynsnummer 2023.0124.miljodir.

Del 2: Miljødirektoratets vurdering og begrunnelse

Avvik 1: Internkontrollsystemet til virksomheten har mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 1, 6 og 7
- tillatelsen punkt 10.1, første ledd

Beskrivelse av krav

Virksomheten skal sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelige, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten.

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Virksomheten skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Tillatelsen punkt 10.1, første ledd stiller krav om at virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning eller fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Regelverk

Virksomheten har ikke oversikt over relevante krav i forskrifter som Miljødirektoratet forvalter og har ikke implementert krav i relevant regelverk.

Under tilsynet ble det blant annet stilt spørsmål relatert til følgende forskrifter:

- forurensningsforskriften kapittel 2. Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider
- forurensningsforskriften kapittel 27. Forurensninger fra forbrenningsanlegg med rene brensler
- storulykkeforskriften

Virksomheten var ikke kjent med disse forskriftene og hadde ikke implementert relevante krav i internkontrollsystemet.

Virksomheten bruker Kryolitt i sin produksjon. Kryolitt er både helse- og miljøskadelig. Med helsefaremerking "Specific target organ toxicity - repeated exposure (Category 1), H372", faller de inn under kategori H3 STOT i storulykkeforskriften. Dette innebærer at grensen for meldeplikt etter § 6 i forskriften er 50 tonn og grensen for sikkerhetsrapport etter § 9 er 200 tonn. Virksomheten opplyste under tilsynet at de bruker ca 30 tonn Kryolitt i året, og de er dermed ikke så langt unna grensen for meldeplikt. Virksomheten var ikke oppmerksom på at storulykkeforskriften var relevant for dem.

Avviksbehandling

Overflatevann tilknyttet deponiet ledes i rør under Hallandsbru deponi. Det ble utført videoinspeksjon av røret i 2022. Det viste seg at det er skader på røret, dvs. at det er et område som er rast/klemt sammen. Virksomheten angir at det er usikkert hva slags betydning dette har. Etter vår vurdering er det fare for at bruddet kan medføre økt avrenning fra deponiet. Saken er ikke behandlet i avvikssystemet for virksomheten.

Miljørisikoanalyse

Rør under Hallandsbru deponi er ikke tatt med i risikovurderingen for virksomheten, jamfør vilkår 10.1 i tillatelsen.

Vi vil påpeke at vi ikke har foretatt en full gjennomgang av internkontrollsystemet, men tatt stikkprøver.

Avvik 2: Virksomheten har ikke vurdert usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinnene i målingene av utslipp til luft

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelsen, punkt 11.2, vilkår om kvalitetssikring av målingene

Beskrivelse av krav

Tillatelsen punkt 11.1 – 11.3 inneholder krav til hvordan utslippskontrollen skal gjennomføres og kvalitetssikres. Tillatelsen punkt 11.2 inneholder bl.a. krav om at virksomheten skal vurdere usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinn i målingene (volumstrømsmåling – prøvetaking – analyse – beregning) og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Utslippsmålinger til luft er beskrevet i prosedyre VI 1003 Miljøoppfølging ytre miljø. Det er ikke synliggjort i prosedyren hvordan de krav som er stilt i punkt 11.1-11.3 i tillatelsen følges opp og kvalitetssikres. Usikkerhetsbidragene ved de forskjellige trinn i målingene (volumstrømsmåling – prøvetaking – analyse – beregning) er ikke synliggjort og virksomheten har ikke godtgjort at de har valgt løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

Utslippsmålinger til luft gjennomføres av ekstern konsulent, og denne utarbeider rapport hvor resultatene sammenstilles. I rapporten er det blant annet ikke synliggjort om målingene er gjennomført etter Norsk Standard, om målepunkter oppfyller kravene i relevant standard, om det er benyttet akkrediterte laboratorier til analysene eller om laboratoriet som er benyttet er akkreditert for alle aktuelle komponenter. Vi vil påpeke at vi ikke har gjort en totalvurdering av rapporten.

Miljødirektoratet vil presisere at det er en forutsetning for å få korrekte måleresultater at usikkerhetsbidragene vurderes og den totale usikkerheten reduseres til et akseptabelt nivå.

Avvik 3: Det er mangler i håndteringen av farlig avfall i virksomheten

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- avfallsforskriften § 11-5
- tillatelsen punkt 9.1, andre ledd
- Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7

Beskrivelse av krav

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften.

Alle som oppbevarer farlig avfall skal treffe nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning eller skade på mennesker eller dyr. Farlig avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet.

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd nr. 7 stiller krav om at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Spent Potlining (SPL), som er en fraksjon farlig avfall som oppstår når en elektrolyseovn rives og den brukte ovnsforingen tas ut og mellomlagres på lagerplass i kjeller før det sendes til NOAH Langøya for deponering. Filtre fra filteranlegg tilknyttet punktutslipp fra badanlegg rengjøres i det samme området og støv fra disse lagres på samme sted. Dette støvet blandes med SPL-avfallet, uten at Hydro Vigelands Brug har vurdert om dette er i tråd med kravene i avfallsforskriften § 11-5 andre avsnitt.

Under tilsynet ble det observert et lag med støv på gulvet i lagerhallen. Virksomheten har ikke vurdert forurensningsnivå i støvet på gulvet i lagerhallen for avfall, og om denne fraksjonen kan inneholde prioriterte miljøgifter / være så forurenset at det klassifiseres som farlig avfall. Virksomheten opplyste at gulvet feies jevnlig, men det er ikke etablert rutine for dette i internkontrollsystemet.

Lagerplassen er ikke merket med at den inneholder farlig avfall.

Avvik 4: Virksomhetens tanklagring har enkelte mangler

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- forurensningsforskriften § 18-4 og § 18-6 bokstav g

Beskrivelse av krav

Tanker og rør skal merkes med innhold og annen relevant informasjon på godt synlige steder. Merkingen skal være tydelig og lett forståelig både for personell som arbeider i virksomheten og for eksternt beredskapspersonell.

Den som er ansvarlig for tanklagring av farlige kjemikalier og farlig og tilknyttede aktiviteter, skal sørge for at miljørisikoen analyseres.

Miljørisikoanalysen skal omfatte alle forhold ved tanklagringen i virksomheten, så som tanker, tilknyttet utstyr, installasjoner, aktiviteter/operasjoner og eventuelle eksterne påvirkninger, som kan medføre fare for forurensning til vann, grunn og luft. Miljørisikovurderingen skal evalueres minst en gang i året og om nødvendig oppdateres.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Hydro Vigelands Brug har en dieseltank med et volum på 12 m³ som i hovedsak brukes til å forsyne en dieselmotor som brukes til nedsmelting av aluminium og kobber i forbindelse med oppstart av ovn. Tanken og tilhørende rør er ikke merket med innhold eller aktuelle farepiktogrammer, slik regelverket krever.

Virksomheten har laget en miljørisikoanalyse hvor de går gjennom ulike aktuelle hendelser som kan medføre miljøskade. For tanklagring er lekkasje fra tank vurdert som en mulig hendelse. Miljørisikovurderingen inneholder imidlertid ikke noen vurdering av hendelser eller aktiviteter som kan føre til lekkasjer fra tankanlegget. Miljødirektoratet vurderer at risikovurderingen ikke oppfyller gjeldende krav til miljørisikovurdering for tanklagring.

Avvik 5: Virksomheten har gravd i forurenset grunn uten å utarbeide tiltaksplan og oversende denne til Miljødirektoratet for behandling

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- tillatelsen punkt 5, vilkår om grunnforurensning og forurensete sedimenter
- forurensningsloven § 7

Beskrivelse av krav

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensete sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Forurensningsmyndigheten skal varsles om dette.

Tiltak i forurenset grunn er regulert i forurensningsforskriften kap. 2 om opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider. I saker hvor Miljødirektoratet er myndighet, som i denne saken, behandles saken med hjemmel i forurensningsloven § 7. Prinsippene i forurensningsforskriften kap. 2 legges til grunn i saksbehandlingen. Dette innebærer at:

- I områder hvor det har vært virksomhet som kan ha forurenset grunnen, skal tiltakshaver sørge for at det blir utført nødvendige undersøkelser for å få klarlagt omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen (§ 2-4 i forurensningsforskriften)
- For terrenginngrep i forurenset grunn skal det utarbeides tiltaksplan (§ 2-6 i forurensningsforskriften)

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Det er påvist gjennom grunnundersøkelser at store deler av industriområdet til Hydro Vigelands Brug kan inneholde forurenset grunn. I og med at industriområdet er ansett som forurenset, er det krav om at virksomheten søker om tillatelse etter forurensningsloven, og godkjenning av tiltaksplan, før de kan utføre gravearbeid.

Virksomheten har gjennomført graving på området de siste årene uten å være oppmerksom på at dette krever utarbeidelse av tiltaksplan, og at denne sendes til rette myndighet. For virksomheter som Miljødirektoratet er myndighet for, har Miljødirektoratet trukket forurensningsmyndigheten fra kommunen og behandler søknader om tiltak i forurenset grunn.

Avvik 6: Virksomheten har mangler i oppfølgingen av forbrenningsanlegget

Dette er et avvik fra følgende krav gitt i regelverket

- Tillatelsen, vilkår om utslippskontroll
- forurensningsforskriften kapittel 27

Beskrivelse av krav

For mellomstore forbrenningsanlegg skal virksomheten føre en driftsjournal med en rekke ulike opplysninger om anlegget.

Forbrenningsanlegg som har mindre enn 500 driftstimer i året er unntatt utslippsgrenseverdiene i forurensningsforskriften § 27-10. For disse anleggene skal driftsjournalen inneholde en logg over antall driftstimer.

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Hydro Vigelands Brug har en dieselmotor ("20 T-kjelen") med effekt på 2MW som brukes til nedsmelting av metall i forbindelse med oppstart av elektrolyseovner. Virksomheten oppgir at kjelen normalt brukes 6-8 ganger i året, men at den de siste årene har blitt brukt noe oftere enn dette. Grunnet begrenset bruk har Miljødirektoratet gitt Hydro Vigelands Brug dispensasjon fra målekravet i forurensningsforskriften § 27-6.

Hydro Vigelands Brug fører ikke journal over antall driftstimer for dieselmotoren, slik regelverket krever. Virksomheten oppgir at de har oversikt over hvor mange ganger kjelen brukes hvert år. Det er viktig at virksomheten holder oversikt over antall driftstimer, siden dette er relevant både for dispensasjonen fra målekravet og for unntaket fra utslippsgrenseverdier i forurensningsforskriften § 27-10.

Hydro Vigelands Brug har ikke vurdert om de har mindre enn 500 driftstimer i året, og dermed er unntatt utslippsgrenseverdiene.

Anmerkning 1: Virksomheten har ikke kartlagt diffuse utslipp til luft og vann

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Diffuse utslipp til luft og vann var tema på tilsynet. Hydro Vigelands Brug kan med fordel gjennomføre kartlegging av dette:

- hvilke kilder de har til diffuse utslipp, som f.eks. støv fra binger, dører, osv
- vurdere hvilken utslippsmessig betydning disse utslippene kan ha
- vurdere om det må gjøres tiltak for å redusere utslippene

Se også avvik 3 hvor vi påpeker at virksomheten ikke har gjort vurderinger av støv på gulvet i lagerhallen for SPL-avfall.

Det generelle kravet (BAT 5) i Non-ferrous Metal Industries sier at man skal fange opp diffuse utslipp så nær kilden som mulig og deretter rense det før utslipp. Behovet for rensing må vurderes opp mot utslippenes miljømessige betydning og kostnader for etablering av rensesystemer. Bedriften er ikke direkte omfattet av Non-ferrous BREF, men vi mener det er rimelig å anvende en del av de samme prinsippene der hvor det er relevant.

Anmerkning 2: Rutine for oppfølging av teknisk utstyr kan med fordel beskrives bedre i internkontrollsystemet

Observasjoner under tilsynet og vår vurdering

Under tilsynet ble det verifisert hvordan enkelte rutiner for oppfølging av teknisk utstyr er implementert og beskrevet i internkontrollsystemet. Miljødirektoratet vil påpeke følgende:

Overflatevann ledes i rør under Hallandsbru deponi. Det ble opplyst under tilsynet at dette rørsystemet ikke er lagt inn i programmet for forebyggende vedlikehold.

Punktutslipp fra badanlegg ledes til filteranlegg. Rutine for ettersyn, rengjøring og eventuelt bytte av filterposer, samt håndtering av avfallet fra disse, er ikke beskrevet i internkontrollsystemet.

Virksomheten har en årlig inspeksjon av tankanlegget som er omtalt i avvik 4. Prosedyren for inspeksjonen kan med fordel utvides for å tydeliggjøre hvilke forhold som skal undersøkes. Vi påpeker at oppfølging og vedlikehold av tankanlegg ikke var hovedtema på tilsynet.

Vedtak om gebyr

Miljødirektoratet vedtar at HYDRO VIGELANDS BRUG AS må betale et gebyr på 37 400 kr for tilsynet. Dette tilsvarer sats 1 for tilsyn av inntil en dags varighet og er gitt på bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk. Vedtaket er gitt med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-7.

Dere vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen.

Miljødirektoratet er pålagt å ta gebyr for tilsyn på forurensningsområdet. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Vi viser til varsel om gebyr 11. august 2023 og til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Dere har rett til å klage

Dere har rett til å klage på vedtaket. Retten til å klage er gitt i forvaltningsloven kap. VI. En klage bør være skriftlig begrunnet og må sendes til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dere mottok dette brevet. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsatt ovenfor må betales inn. Dersom vi tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Del 3: Informasjon om tilsynet

Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Vår hjemmel til å føre tilsyn er forurensningsloven § 48.

Rapporten gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av HYDRO VIGELANDS BRUG AS sitt miljøarbeid eller miljøstatus.

Tilsynet er en del av Miljødirektoratets risikobaserte tilsyn.

Fra Miljødirektoratet deltok

- Eli Mathisen
- Erland Årstøl
- Øyvind Hetland

Kontaktperson hos HYDRO VIGELANDS BRUG AS

- Freddy Larsson

Anlegg kontrollert

Følgende anlegg tilhørende HYDRO VIGELANDS BRUG AS ble kontrollert under tilsynet:

- Hydro Vigelands Brug, Vennesla

Tema kontrollert

Følgende tema ble kontrollert knyttet til Forurensende aktivitet:

- Internkontroll
- Tanklagring
- Produsentansvar avfall
- Måleprogram
- Utslipp til luft
- Deponi
- Grunnforurensning og sediment
- Klimatilpasning

Regelverk

Tilsynet omfattet følgende regelverk:

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Hydro Vigelands Brug AS, datert 19. august 2014, sist endret 27. januar 2017
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)

Fremlagt dokumentasjon

Fremlagt dokumentasjon som ble benyttet for å verifisere faktiske forhold under tilsynet:

- Internkontrollsystemet for virksomheten

- Prosedyre VI 1003 Miljøoppfølging ytre miljø
- Rapporter for utslippsmålinger til luft fra elektrolysehaller (2018 og 2021) og badsmelteovn (2022)
- Risikoanalyse ytre miljø
- Kart over Hallandsbru deponi
- Kart over gravesteder forurenset grunn

Del 4: Annen informasjon

Andre forhold

Punktutslipp og diffuse utslipp

Som hovedregel regnes alle utslipp som samles opp med et avsug, og som slippes ut gjennom en pipe eller et rør som punktutslipp. (Strengt tatt uavhengig av om det passerer et renseanlegg). Diffuse utslipp er utslipp som ikke fanges opp, men som spres direkte fra kilden og (hvis innendørs) passerer ut gjennom dører, vinduer, lyrer eller andre åpninger i bygningen. Eventuelt støving fra prosesser utendørs som ikke har noe avsug. Tilsvarende for diffus avrenning til vann, hvor forurenset vann ikke har noe definert utløp.

Unntak fra dette generelle prinsippet er utslipp over tak for aluminiumsverk. Slike utslipp ville normalt blitt definert som diffuse, men for denne bransjen spesielt omtales og betraktes dette som et punktutslipp.

Hallandsbru deponi

Deponiet ved Hallandsbru er avsluttet. Det er etablert grøfter og kummer for å redusere innsig av vann i deponiet. Vannet ledes fra kummene i rør under deponiet. Virksomheten er ikke kjent med hvor utløpet fra røret er.

Virksomheten har utført videoinspeksjon av røret. Det ble påvist skader på røret, dvs. at det er et område som er rast/klemt sammen. Hydro Vigelands Brug opplyste under tilsynet at de har engasjert konsulent for å belyse hvilken betydning dette har. De vil følge opp dette i forbindelse med gjennomføring av ny tilstandsvurdering i henhold til BAT direktivet. De opplyser at de vil be konsulenten om en nærmere vurdering av dette når tilstandsvurderingen gjøres, og eventuelle tiltak, om det er nødvendig, vil bli planlagt ut fra det.

Klimatilpasning

Hydro Vigelands Brug har risikovurdert ekstremnedbør som medfører betydelig nivåstigning i elva og mulige konsekvenser ved dette. Erosjon er også vurdert. Dette anses som de mest relevante hendelsene med tanke på ekstremvær.

Ved en systematisk gjennomgang av mulige konsekvenser av ekstremvær og klimaendringer som kan være relevant, kan det være vesentlig å benytte siste oppdaterte kunnskap og kartmateriell for temaene flom, skred, havnivå mm. Informasjon om klimaendringer finnes på nettstedene til NVE, Statens Kartverk, Meteorologisk institutt og Miljødirektoratet.

Dere har anledning til å kommentere på rapporten

Dere har anledning til å kommentere på faktiske feil i denne rapporten. Eventuelle kommentarer må sendes Miljødirektoratet innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Rapporten vil være offentlig tilgjengelig

Denne rapporten er tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på miljodirektoratet.no, i tråd med offentlighetsloven.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Einar Knutsen
seksjonsleder

Eli Mathisen
tilsynsleder

Kopi til:

- Statsforvalteren i Agder
- Vennesla kommune